

Написано от Христо Христов
Сряда, 06 Март 2013 18:51

---

*Какво се случи на Патриаршеския събор на 24 февруари 2013 г., който избра Русенският митрополит Неофит за нов патриарх? Как да разчитаме този избор и какво може да се очаква от новия глава на БПЦ? Ще бъде ли забравена темата за досиетата в църква и комунистическото минало? Отговор на тези и други въпроси дава пред сайта **desebg.com***

историкът

Момчил Методиев.

Той е един от специалистите с най-добри познания за процесите в БПЦ и е автор на задълбоченото изследване за църквата през периода на комунизма в България –

[„Между вярата и компромиса”](#)

, а също така и на книгата за Държавна сигурност при управлението на БКП

[”Машина за легитимност”](#)

Г-н Методиев, как оценявате избора на митрополит Неофит за патриарх на БПЦ?

- Това беше първият свободен, прозрачен и лишен от външни влияния [избор на Български патриарх](#)

в модерната история на Българската патриаршия. В този смисъл легитимността на патриарх Неофит е безспорна, а кредитът на доверие, с който той започва своето служение, е много голям.

По време на избора бяха избегнати почти всички подводни камъни, от които се опасявахме най-силно. Основните страхове бяха свързани с влиянието на нерегламентирани светски сили (най-вече политици), на външни бизнес фактори (условно можем да ги определим като „архонти”) и опасността разногласията сред

Написано от Христо Христов
Сряда, 06 Март 2013 18:51

висшата йерархия да прераснат в открити конфликти. Всяко едно от тези опасения си има своите добре известни исторически причини. С радост мога да отбележа, че всички тези опасности бяха избегнати.

В историческа перспектива бях впечатлен най-силно от това как прилагането на уставните правила на Църквата гарантират провеждането на свободен и безспорен избор. В този избор пролича мъдростта на една институция, която въпреки сътресенията през последните десетилетия е успяла да запази известна автономия и защитни сили. Простият пример, който ми хрумва, е сравнението с избора на главен прокурор, който беше сходен по структура. Като обикновен наблюдател на тези избори ми направиха впечатление постоянните промени в правилата, с надеждата самата процедура да изглежда безспорна. Докато в случая с избора на патриарх просто бяха приложени правила, съществуващи от десетилетия.

Разбира се, не трябва да забравяме, че процедурата разкри и някои от старите язви на църковния организъм. Отново си пролича твърде голямата власт, концентрирана от митрополитите, намерила израз в начина на определяне на делегатите за Събора. И докато в София беше осуетен опитът на наместник-председателя на Синода да „назначи“ тези делегати, на много места в провинцията делегатите бяха излъчени по стария начин.

Какво означава според вас този избор? Очаквате ли новият патриарх да се опита да промени политиката на предшественика си и ако да, по какъв начин и в каква посока в контекста на истинските предизвикателства пред църквата?

- На пръв поглед отговорът е отрицателен като се има предвид близостта на патриарх Неофит до покойния патриарх Максим, публичният му образ и акцентът върху съхранението на единството. Но тази оценка е по-скоро повърхностна. Първата промяна, видима дори и само седмица след избора на патриарх Неофит, е, че вече се знае кой говори, когато говори Църквата. Както по причини на разкола, така и по причини на възрастта му, покойният патриарх Максим нямаше възможност да излъчва силни централни послания. Докато веднага след избора на патриарх Неофит вече е ясно кой говори от името на Църквата и кой изказва лични мнения. Преди се говореше за „часовниците и автомобилите на владиците“, а миналата седмица вече се говореше директно за „ролекса на митрополит Николай“. Преди грешките в поведението или изказа на един митрополит автоматично бяха прехвърляни върху цялата Църква, сега вече те си оставят за негова сметка. Това само по себе си е значителна промяна с

Написано от Христо Христов
Сряда, 06 Март 2013 18:51

дългосрочни последици, която съществено променя динамиката в църковния живот.

Ако някой обаче очаква патриарх Неофит да управлява с твърда ръка, да бъде деспот или нещо подобно, ще се излъже. Със сигурност патриарх Неофит ще продължи политиката на своя предшественик за търсене на максимално съгласие в Синода – както за добро, така и за лошо. Както историческата традиция, така и уставът на БПЦ гарантират, че върховенство във взимане на решенията има колективното тяло – Синодът, а не патриархът. Поради което всеки един патриарх трябва внимателно да търси баланса между силния централен авторитет и мнението на митрополитите. Според мен това умение е и най-голямата сила на патриарх Неофит и една от основните причини той да спечели избора.

Написано от Христо Христов
Сряда, 06 Март 2013 18:51

Написано от Христо Христов
Сряда, 06 Март 2013 18:51

Написано от Христо Христов
Сряда, 06 Март 2013 18:51
